

Výstup na Golgotu

*Koľkíže šli pred nami
a koľkí idú s nami
tou cestou tvrdou, krížovou
s vlastnými krížami.*

*Kríže sú ťažké niekedy,
a predsa nik tu nie je,
kto by chcel kráčať v šľapajach
Šimona z Cyreneje.*

*A niet tu ani Veroniky,
hoci dosť práce pre ňu,
čo by vám utrela vašu tvár zarosenú,
niet ich tu - sami kráčame,
iba tešíme sa,
že cesta z tvrdej Golgoty
smeruje na nebesá.*

Názov - **JURINOVA JESEŇ 2005 – Zborník vybraných súťažných prác
z Celoslovenskej literárnej súťaže v duchovnej tvorbe**

zostavila

Mgr. Janka Mudríková

vydala

Kysucká knižnica v Čadci, 2005

zodpovedný redaktor:

Mgr. Janka Mudríková

Milý čitateľ,

dostal sa ti do rúk zborník najlepších súťažných prác z Celoslovenskej literárnej súťaže v duchovnej tvorbe JURINOVA JESEŇ. Táto literárna súťaž bola vyhlásená pri príležitosti odhalenia pamätnej tabule venovanej Pavlovi Hrtusovi Jurinovi v obci Klokočov pri Čadci a spomienkovej slávnosti na počesť tejto osobnosti.

Organizátormi literárnej súťaže a celého podujatia boli Obec Klokočov, Kysucká knižnica v Čadci a Oblastné pracovisko Matice slovenskej v Čadci. Mediálnymi partnermi sa stali Región žurnál – Noviny obyvateľov Žilinského samosprávneho kraja, Kysuce - Nezávislý týždenník Kysučanov a Kultúra – Dvojtyždenník závislý od etiky.

JURINOVU JESEŇ môžeme charakterizovať ako celoslovenskú literárnu súťaž v duchovnej tvorbe v oblastiach - poézia a próza v slovenskom jazyku. Súťaže sa mohli zúčastniť autori všetkých vekových kategórií, ktorých práce neboli doposiaľ knižne publikované.

Do súťaže sa zapojilo 20 autorov v rôznom veku (od 18 do 84 rokov). S poéziou a prózou súčasne súťažilo 5 autorov, s poéziou súťažilo 11 básnikov a s prózou 4 autori.

Zaslané práce boli postúpené odbornej porote, ktorá pracovala v zložení doc. PhDr. **Imrich Vaško**, CSc. m. prof. Katolíckej univerzity v Ružomberku – literárny historik, kritik, esejista, editor, dekan Filozofickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku, **Teodor Križka** – spisovateľ, prekladateľ, šéfredaktor časopisu Kultúra – Dvojtyždenníka závislého od etiky, MUDr. **Jozef Marec** – spisovateľ, publicista, **Marián Grupač** – spisovateľ, publicista a Mgr. **Peter Kubica** – spisovateľ, prekladateľ a publicista, riaditeľ Oblastného pracoviska Matice slovenskej v Čadci.

Menovaná **odborná porota** vyniesla **nasledujúci verdikt:**

Cenu Pavla Hrtusa Jurinu za najlepšiu duchovnú poéziu navrhla obci Klokočov udeliť Robertovi Priehodovi

Cenu Pavla Hrtusa Jurinu za najlepšiu duchovnú prózu navrhla obci Klokočov udeliť Márii Pacalajovej

Druhú cenu Pavla Hrtusa Jurinu za duchovnú poéziu navrhla Kysuckej knižnici v Čadci udeliť Kataríne Džunkovej

Druhú cenu Pavla Hrtusa Jurinu za duchovnú prózu navrhla Kysuckej knižnici v Čadci udeliť Daniele Lozánovej

Tretiu cenu Pavla Hrtusa Jurinu za duchovnú poéziu navrhla Oblastnému pracovisku Matice slovenskej udeliť Helene Hrubej.

Tretiu cenu Pavla Hrtusa Jurinu za duchovnú prózu nenavrhla.

(jm)

láska

v chrámoch
ju prichytili
predávala sa
za korunu
iní ju kúpili
za dve
a skalní
ju už dávno
pribili na kríž
potom vyšla von
rozdala autogramy
potykala si
so zrkadlom
a mne sa zdalo
že nebu chýba
modrá

medzi nami

akoby nám
chladné múry
na svedomie
nestačili
aj papierové steny
si postavíme
medzi sebou
celkom sami

možno preto
závidím čistým
ich večný tanec
na hrane slnka
so snežením
v jarnej dlani

keby

keby som vedel
koľko stojí
život človeka

keby som vedel
kedy slnko zhasne
a nebo padne

keby som vedel
koľko váži ľudská hlúposť
a či sa na ňu zomiera

keby som vedel
či je dobré
ak som chvíľu na dne

keby som vedel
že aj slzami
sa druhým smejem

keby som vedel
povedal by som
neviem

zvláštne

netuším prečo
možno už nevládzem
niesť tie ramená
čo znamenajú
pre stratených
nájdený svet

vezmi do náručia
uplynulú bolesť
skús si zo mňa
uchlipnúť
a po priznaní
kto vlastne si

zažehnáme smäd

túžba

posledného dňa
keď si slnečnice
kúpia nebo
a slnko zastane
v modrom daždi
s púpavami stáť –
zatúžim hrať morské divadlo

chcem sa len
stať čistou vodou
aby aj mne
tak ako rybám
v tom nemom úžase
ani jedno
krivé slovo
na dno nepadlo

XXX

ako nahé slnko
s obrázkami
posledného leta
nechal si ma
bosého stáť
pred jesennými dverami

krivdil som ti
Bože
to nie ty
ale ja
mám rád
jarný prievan
keď si márne
srdce hľadám
medzi sochami

modrý flám

mal som pocit
stáli presne tam
na konci čiar
obyčajné schody
vraj do neba
ukázali mi cestu
boľavé krídla
šiel som priamo
niekto kričal
viac netreba
pred bránou slnko
možno hviezdy
tak počmáraná minulosť
uverili
na zem padám
triezvy

XXX

spýtaj sa ma
či aj vtákom
ľudské hriechy
spália krídla
či spevom
iba chvália
keď sa potom
v čistom perí
smiešne mýlia

možno neskôr
na križovatke prachu a neba
odpoviem ti
jasné áno
ON jediný vie
že ak slnko zhasne
môžem klamať
každé ráno

XXX

raz sa Ježišovi z kríža
zachcelo vrátiť do stromu
aby mu mohli sedieť
na kolenách deti
a vtáci
ho nazývali František

keď som bola malá
chytala som na diaľnicach
do ponožky
pásikavý vietor
nebola som sama
boh ju potom nastokol
na svoju pútnickú palicu
a sám odišiel na breh jazera
učiť vodu
ako sa robí
fontána
v zovretých dlaniach

XXX

na chrbte kopca
vyrástli ovce
a v dvoch jamkách
kaplnky
na toto miesto
chodila každý rok
čakať na jar
odpustená sobota
veľmi sa chcela stať
kvetnou
v neďalekom lese
raz našiel hubár
sedieť anjela
s plyšovým bohom
ne kolenách
odvtedy chodí po svete
s menom
môj otec

XXX

pršalo
a na výpravcovi
plakala uniforma
pod plecami
sa jej tíško nadúval
chlapčenský strach
z molitanu

za kopcom
niekto zobral do rúk krajinu
s utekajúcimi poštármi
miesto trúbky
sa im pod pazuchou
túlila jemná krajka známok
od včerajších nedoručených žien

túto noc
sa nikto nepomodlil
za fajčiarske vozne
len za tmy
volali bohu
na obrovský mobil
prvú uponáhľanú ľudia
miesto kravaty
mali uviazané ráno

na staniciach
sa ešte dlho
po príchode vlakov
ozývala melódia
jeho zvonenia

a pritom on
chcel zostať celkom sám
smutný s mušľou pri uchu
počúval
ako má more obsadené

XXX

v noci
je svet
akýsi smutnejší
keď po oblohe
obchádza na bicykli boh
so svietiacim zadným svetlo
v splne mesiaca

na zemi
ho hľadali deti
ako svoj gombík
od rozopnutej
podkolennej jamky
na prázdnu nitku
si priviazali aspoň modrú
lýtku dievčat
za sebou ťahajú
nebesá svadobných šiat

pri každom potknutí
ľudia zabudli
čo je kľáčať
iba niektorí
si z času na čas
oprášia nohavice
zmätení ako anjel
pod ktorým v noci
premenovali mesto

Hrb

kúsok človeka
ktorý zanevrel na svet
býva tam strapatý chlapec
túžiaci dotknúť sa hviezd
iba prsty
mu zostali vystreté
ako sviečka
vo voskovom srdci
starých ľudí
počuje bzučať včely
a niekde za nimi
uletel včelár
so smiechom
v medzierke medzi zubami
malou ako to
čo si človek
nesie so sebou

ZAMYSLENIA

Tichý hlas

Psst! Počujete? Že nie? Skúste sa lepšie započúvať!

Viem, sme zvyknutí na rušné ulice, hlasné rádia a nekonečný program v televízii ... Z každej strany sa k nám dobíja hlas tohto sveta. Akcia v obchode – musím tam byť a nakúpiť lacnejšie! Perfektný film – no, to mi nesmie ujsť! Nové správy od susedky – čo na tom, že sú to klebety, som taká zvedavá! Od svitu do mrku sme zaneprázdnení a večer nám spieva uspávanku televízor. Sme v obrovskom víre a vôbec sa netrápime nad tým, že sa môže hladina vody nad nami každú chvíľku uzavrieť...

Toto je čosi iné! Nežne sa ponúka, ale dá sa nájsť len v tichu. Nie je to vôbec dotieravý hlas a vie trpezlivo čakať. Aj teraz čaká ... Už počujete? Je to ako zvonivý lúč, ktorý prežiaril kvapku rosy. Ako ružový púčik, ktorý opatrne roztvoril svoje lupene. Ako vábenie motýľa, čo očarujúco tancuje nad rozkvitnutou lúkou.

Prečo ste zrazu ostali takí sklamaní? Čože?! Takéto tóny nie sú pre vaše uši?! Len poďte bližšie a nedajte sa znechutiť!

Možno sa vám teraz zdá, že takáto farba hlasu nemôže rozozvučať bubienok vo vašom uchu. Celkom určite však môže rozochvieť bubienok vášho srdca! Ahá! Teraz už počujete celkom jasne! Sú to slová Ježiša Krista, ktorý hovorí: „Hľa, stojím pri dverách a klopem. Kto počúvne môj hlas a otvorí dvere, k tomu vojdem a budem s ním.“ (ZJV 3,20)

Je to Boží hlas, ktorý sa prihovára každému z nás. Kto si raz k nemu privonia, nadýcha sa jeho nádherou a nechá sa ním viesť po ceste životom, nájde najväčší poklad na zemi, ktorý mu nikto, nikdy nebude môcť vziať!

Ťarbavá hora

Vezmem vás na prechádzku malebnou krajinou, ktorá sa vinie pozdĺž rieky.

Lesy sťa strapaté chlapčiská samopašne nat'ahujú svoje konáre k nebu a sem-tam sa zabelie aj hrdé skalisko. V úbočiach lenivo odľukujú žlté polia s plnými klasmi, ktoré nedočkavo čakajú, kým ich ktosi neodbremení. Lúky sa jemne vlnia a predbiehajú sa vo farebnosti kvetov, ktorými sú bohato obsypané. Miestami badať aj skupinky schúlených domčekov, ktoré sa svorne držia za ruky a svetú otrčajú iba svoje červené strechy. Pohľad sa klže krajinou a vychutnáva si každý centimeter. Len jedna hora stojí opodiaľ akosi ťarbavo. Nakláňa sa na jednu stranu, akoby podozrivo skúmala okolie. Rieka ju trochu urazene štekľí pri nohách, lebo jej zavadzia v ceste a musí ju obchádzať.

Tu by sme mohli náš príbeh skončiť a horu odsunúť na bok k ostatným veciam, či ľuďom, ktorých sme už dávno odsúdili. No poviem vám tajomstvo. Naoko sa možno zdá, že táto hora za veľa nestojí, a iba čo narúša pôvab krajiny. Vo svojom vnútri však ukrýva nádhernú jaskyňu. Poprepletané chodby plné očarujúcich kvapľov, ktoré stáročia pracujú na svojej kráse. Jagavé jazierka nehybne odzrkadľujúce mozaiku nádhery. Svieži vzduch a mrazivá atmosféra, ktorá nežne ovanie každého, kto sa odhodlá objavovať jej zákutia.

Koľko ľudí sme postavili do kúta a zabudli sme hľadať poklad v ich vnútri, ktorý tíško schúlený čaká, že azda raz sa preklenieme ponad nesympatickú horu? Učme sa od Božieho srdca, ktoré neposudzuje ľudí podľa zovňajšku, ale dotýka sa ich hlbín.

Smutná vrba

Pri ceste stála smutná vrba. Konáre jej ovisali až k zemi, ani čo by na nej sedela neviditeľná ťažoba. Naozaj bola smutná, alebo sa to tak javilo iba na prvý pohľad?

Nik nevedel ako dlho tam stojí, no ľudia z dediny ju pokladali za nevídaný poklad. Bola ako nemý pozorovateľ všetkého, čo sa dialo okolo. Tešila sa s dedinčanmi, keď vítali nový rok, keď sa s mladomanželmi veselili na svadbe, i keď mali radosť z veľkej úrody. Ba čo viac, skalopevne stála aj pri ich bôľoch. Nejedna ženička sa jej vyplakala v náručí. Či už preto, že jej muž v krčme prepil peniaze alebo preto, že jej nemá kto pomôcť s robotou. Veru pozná aj veľa príbehov nešťastných lások dievčienec, ktoré by

azda zo zúfalstva aj skočili z mosta. Ba ani bolesť zronených matiek, keď ich dieťa zápasí o život v horúčkach, jej nie je neznáma. I chlapi z dediny si občas k nej prisadli a zavzdychali, keď si už dlho nevedeli dať rady s problémami, ktoré ich gniavili.

Stála tam osamelá, veľmi chápacá a plná súcitu. Len ona sa nemala komu vyrozprávať. Sama ukrývala pocestných v tieni, no ju nik nechránil pred dotieravým slnkom. Ťažko jej bolo uhýbať sa bleskom uprostred búrky i v zime, keď si neľútostný sneh na nej hovel, až bola na jar z toho celá spotená.

Takto si žila vŕba, ktorá bola naozaj smutná, pretože hoci ona druhým ťažobu z pliec snímala, jej nemal kto chápať pozrieť do očí. Vedť nie nadarmo nám ľudom Boh hovorí, aby sme si niesli vzájomne svoje bremená. Keď ja na chvíľku ponesiem bratovi bremeno, ktoré ho sužuje, on pri mne načerpá nových síl a nabudúce pôjde vďačne zase kus cesty on so mnou. Nemusia viac žiť medzi nami ľudia, podobní smutným vŕbam!

Nemiznúce svetlo

Všade bola tma. Len v kúte sa nasmelo mihotalo svetlo. Plameň sa sýtil prácou usilovných včiel a skrehnutý vosk sa pomaly roztápal. Horúci stekal ako láva po šiji stonajúceho kopca. Vosk by sa tomu chcel azda aj ubrániť, ale plameň sa púšťal po knôte stále hlbšie a hlbšie. Nebolo nikoho kto by ho sfúkol a vyslobodil tak vosk od istej záhuby. A tak sa strácal a strácal ... až napokon úplne zmizol. Zanechal len akúsi neistú stopu, ktorá ostávala ako jediný dôkaz úporného boja, ktorý sa tu odohral. Plameň zhltol aj posledný kúsok knôtu, úzkostlivo zaskučala stratil sa - nevedno kam.

Opäť nastala bezútešná tma. Ako čierna perla sa z nej vynorilo bolestné povzdychnutie: „Ach, Pane, kiežby sa aj moje prehry, spory a ťažoby roztopili ako tento vosk!“ A tu zostúpilo nové svetlo. Celkom iné ako to predtým. Lúč z neba, ktorý prenikal do najhlbšieho zákutia srdca. Bola to Božia odpoveď, ktorá prišla cez slová žalmistu: „Ako vosk sa topia vrchy pred tvárou Pánovou.“ (ž 97,5)

Darmo sa usilujem vlastnou silou bojovať proti vrchom v našom živote. Skúšame ich najprv obísť, potom preliezť alebo podkopať. Nie je však z toho nijaký osoh. Iba čo sme sami zo seba len viac znechutení. Boh nám dnes ponúka lepšie riešenie: Prísť pred Jeho tvár, hľadiť Mu do očí, zotrvať v Jeho blízkosti, nechať sa pohľadiť ... Vtedy tieto

nepremožiteľné, drzé kopce budú zlomené Jeho prítomnosťou a začnú sa roztápať. Nič nebude môcť uniknúť Jeho spaľujúcemu pohľadu a my budeme môcť byť slobodní!

Skrytá obeta

Bolo to v chráme. Vysoké stĺpy sa tiahli k nebu a niesli maľovanú klenbu. Slnčné lúče prenikali cez pestrofarebné okná a veselo sa ihrali na kamennej dlážke, kde sa ako na hladine jazera trblietala krásna mozaika. Tíško schúlené lavice akoby nemo vábili ľudí do tajupľnej atmosféry Božej prítomnosti. Teraz však nezívali prázdnotou. Do posledného miesta boli obsadené a ľudia so zatajeným dychom počúvali zvuk orgána, čo sa vznešene vypínal na chóre. Píšťaly stáli v pozore ako šík vojakov, no keď ich poštekľil prúd vzduchu, ktorý sa k nim rinul z mechov, prekvapovali mäkkým tónom, čo sa veľmi starostlivo ponúkal okoliu. Priestor bol zaliaty priezračnosťou zvuku. Raz ako perly dopadal s cinkotom na dlážku, potom sa ozlomkrky pretekal a naháňal, inokedy melancholicky ako para stúpil k nebesiam. Unášal ľudí z jedného konca sveta na druhý, uchopoval ich srdcia a viedol ich do rozprávkových krajín. Panoval nad atmosférou a neuveriteľne ju vedel zmeniť. Ľudia odchádzali povzbudení a rozradostení.

Kto by to povedal, že jeden človek sa cítil ako nad priepasťou? Bol ním sám organista. Prsty sa mu chveli a nohy triasli. Na čelo mu vystúpil studený pot a v krku mu navrela veľká hrča, ktorá sa mu nedala prehltnúť. Ani na chvíľu nemohol stratiť pozornosť a prsty i nohy musel klásť na milimeter presne. Iba hodiny a hodiny strávené cvičením ho povzbudzovali a pripomínali mu, že spravil všetko preto, aby sa v tejto rozhodujúcej chvíli nepotkol. Nad vodou ho však aj slová z Jánovho evanjelia „Ak pšeničné zrno nepadne do zeme a neodumrie, ostane samo. Ale ak odumrie, prinesie veľkú úrodu.“ (Jn 12,24)

Odumrel. Zriekol sa pohodlia. Každý deň vytrvalo cvičil a nakoniec vystavil svoju kožu riziku, že bude nepochopený. Odumrel, ale sám mohol vidieť veľkú úrodu, ktorá mu bola zadost'učinením. Radostné tváre ľudí, ktoré mu tleskali. Azda nik však nemal takú radosť ako on. Jeho obeta mala zmysel!

Málokto z nás môže zakúsiť takú hlbokú radosť po podaní dobrého výkonu na koncerte, pretože to by sme museli byť profesionálni hudobníci. Každý deň však všetci môžeme zakúšať radosť z odumierania a veľkej úrody v obyčajnom živote.

XXX

Aj keď mám asi
k zemi bližšie
dušu to ťahá
hore – vyššie.

Tam za hranicou
ľudskej logiky,
zdá sa byť život
trochu zložitý.

A predsa všetko
je také ľahučké...
Žiť v láske,
len to sa naučme.

V bludisku

V bludisku vlastných
myšlienok –
tu pomôže
už len Boh.

Odmotať nite
v ktorých
uviazla mi duša.
Prečo tak dlho
moju vieru skúša?

XXX

Tu som Ťa Pane
stretla –
vo vetre v lístí, v rose ...
Riekol si,
„už sa netráp“
bývajú chvíle „bosé“.
Dnes už viem,
keď zas prídu,
vždy budeš niekde tu
a svojou tichou láskou,
rozfúkaš samotu.

Na – neisto

Kam položiť len
ďalší krok?
Odvšadiaľ - hrozba
pádu.
Možno sa zrazu
zlomí most,
alebo čakať zradu,
od ruky
čo ma posotí
a spáli
zvyšok viery?
Až budem padať,
Bože Ty –
pomôž mi
väčšmi veriť.
Ved' v neistote
stojíš Ty,
roztváraš svoju
náruč.
Snád' verím,
ale prosím Ťa,
lepšie ma
veriť nauč.

Navždy zaľúbená

Raz jeden tajomný muž
šiel podvečer okolo...
Stála som tam sama,
nikde lásky nebolo...

Zostal chvíľu stáť
a zahl'adel sa mi do očí...
Bol to len okamih,
a môj svet sa otočil.

Ten muž nebol ako ostatní...
mal v dlaniach ruže bez tŕnia
a zvláštnu lásku na perách.
Prečo toľkým nevonía?

Celkom nenápadne
sa dotkol mojich rán,
a dychom svojich úst
zmenil môj plán.

Nezabudnem na tie oči...
Nemusím mať na perách rúž...
Prečo žiadnu ženu nechce?
... veď je to úžasný muž.

Odvtedy ma neznáma sila
ťahá po jeho cestách,
Hľadá stopy jeho nôh
na púšti, dedinách i mestách...
Nepredám život, čo mi dal,
nebudem viac opustená,
nebránim sa jeho láske a
zostávam už navždy zaľúbená...

Krehký sen

Zahalení tmavomodrým plášťom oblohy
kráčajúc ulicou snov. Len dvaja. Ty a ja.
Anjeli ticho tancujú ten tanec lásky.
... ja tajne snívam o vôni červených ruží
a strácam každý párný lupeň margarétky.
Som omámená dúhou najtajnejších prianí,
v duši sa trblieta farebný dážď nádeje.
V dlani tajne skrývam tri kúzelné oriešky...
Nesmelo hľadám vodopád či kvapku rosy?
V čarovnom rúchu zaľúbeného anjela,
či snád' v priehľadných šatách milujúcej víly...
Zakliata rozprávkovou pavučinou túžob
sa len nesmelo skúšam dotknúť krehkého sna...

Som prach

som prach na zemi, po ktorej kráčaš ...

Napľuj na zem, prosím.

Nech premení sa, v blato,

čo si slepému kládol na oči...

Chcem byť prach,

do ktorého si vtedy prstom písal,

až kým ste tam nezostali len dvaja.

Ty a ona.

Tá, do ktorej si nehodil kameňom...

Túžim byť prach,

do ktorého padla kvapka tvojej krvi ...

PIETRO LORENZETTI (asi 1280 – 1348), vynikajúci maliar, jeden z vrcholných predstaviteľov Sienskej školy.

V Assisi sa podieľal predovšetkým na výzdobe kaplnky Orsiniovcov, v chrámovom komplexe San Francesco v rokoch 1310 – 1320.

„...bol to človek v každom ohľade chvályhodných mravov, svedčiacich skôr o ušľachtilom človeku a filozofovi, ako o umelcovi. Jeho duch sa vždy odovzdane uspokojil s tým, čo mu dal svet a čas – to najlepšie hovorí o jeho ľudskej múdrosti – a tak skromne a pokojne znášal osudom nadelené dobro i zlo...“

(Giorgio Vasari : Životopisy... rok 1550)

Príbeh o Človeku

Iba bojazlivé praskanie suchých haluzí rušilo posvätné ticho v lesíku Eremo delle Carceri. Hustý porast sa sám rozostupoval pred starým mužom. Skaliská ležiace pri vychodenom chodníku mu ochotne núkali pomoc a páter Timoteo neodmietal.

Zložil unavené telo na vyhriatu skalú a zodvihol hlavu k oblohe.

Už iba pár metrov. Dávno pochopil, prečo Svätý František hľadal pokoj medzi týmito stromami, v zelenej pustatine. Prečo deň čo deň navštevoval najkrajší prírodný chrám na svete, počúval spev vtákov a rozprával sa s Bohom usadajúc sa do pomyselného trónu z machu a voňavého lístia.

Keď došiel na miesto pod vysokým starým cédrom klesol na zem.

Tenkými prstami vytiahol spod otrhaných, špinavých šiat kúsok vysušeného chleba a priložil si ho k ústam. Nechcel ho zjesť, aj keď jeho žalúdok

by sa určite potešil. Iba ho hladkal perami, bozkával a ohrieval suchár svojim dychom. Cítil vôňu, ktorú mal od detstva najradšej, vôňu chlebovníka. Nakoniec neodolal a kúsok odhryzol. Zvyšok opäť schoval, oprel si hlavu o zelený výbežok spletený z tráv, konárov, všakovakých opadaných plodov a zatvoril oči. Koľká krása. Pomedzi košaté

vetvy videl v diaľke vežu zvonice, strechu kostola a za ním slabý odraz zapadajúceho slnka.

Ťažké viečka mu pomaly klesli a páter, márne bojujúci s únavou, zaspal. Zo sna ho vyrušil plač. Nadvihol sa, ale zvieraný obavami a strachom, sa ani nepohol. Kto to môže byť? Dávno na tomto mieste nestretol ani živú dušu. Plač neprestával. Zvedavosť zvíťazila a starec, zabúdajúc na únavu sa postavil na rovné nohy. Pustil sa po cestičke a jednou rukou nadvihoval konáre, nedbajúc na ostré ihličie, ktoré sa mu zapichávalo do prstov.

Pod skalou, vybielenou od horúceho slnka, sedel schúlený muž, a telo sa mu chvelo v plači. Starec na okamih stratil reč.

„Ak ťa niečo veľmi trápi... povedz to...“ povedal páter Timoteo.

Muž zodvihol hlavu a prekvapene pozrel tým smerom, odkiaľ prichádzal hlas. Dlhé, rovné vlasy mu v prúdoch viseli na ramená, boli zmáčané slzami, rovnako ako bledá, chudá tvár, prosíaca o pomoc. Starec opatrne podišiel bližšie.

„Rád Ťa budem počúvať ...“ ozval sa znova.

Muž mlčky vstal a začal si uhládzať širokú košeľu neurčitej farby.

„Prichádzaš zo Sieny?“ nevzdával sa páter, keď si všimol ghibellínsky znak na pravom rukáve.

„Tak je...“ ozval sa konečne cudzinec.

„Do večera je času dosť. Kam máš namierené?“ opýtal sa znova páter.

„Čakajú ma...tam“ a ukázal hlavou smerom k Assisi.

„Pane, toto miesto je ako Boží chrám, povedzte mi, čo vás bolí..“

Muž si vzdychol. Chvejúcimi sa prstami si prešiel po lícach a po mokrých vlasoch. V tom znehybnel a začal prudko dýchať... Páter Timoteo trpezlivo mlčal...

„Pochoval som svoje detstvo..., najkrajšie chvíle môjho života,“ začal po chvíli zlomeným hlasom.

„Moje detstvo bolo ako slnko odrážajúce sa na hladine jazera. Naberal som do dlaní jeho živú vodu, živé spomienky a pil som, aby som prežil. Vždy som bol smädný...,“ muž zavzlykal ako dieťa.

„Keď ma zloba sveta alebo príznaky nenávisti dusili v hrdle ponáhlal som sa za ňou. Už nie je, pochoval som ju. Pochoval som svoje detstvo...“ zopakoval a po bledej a opuchnutej tvári sa mu skotúľali slzy.

„Boh je spravodlivý ku všetkým ľuďom...“ povedal Páter Timoteo. „Veľmi to bolí?“

„Bolesť je spojená s nádejou, to si pamätaj. Sú ako dve sestry, ktoré sa ľúbia a jedna druhej sú vždy nablízku. Nie, bolesť nie je krutá. Očistí tvoju dušu a spojí Ťa s Bohom. Je to cesta k pokore a k nádeji ,“ dodal pre seba Páter.

Muž sa pozrel na starca, akoby ho iba teraz zbadal.

„Kto ste?“ opýtal sa Páter.

„Volám sa Petrus Laurentii...a narodil som sa v Siene...“ odpovedal odovzdané cudzinec.

„Chýr o slávnom maliarovi prenikol až za hranice Sieny. Čakáme ho v Assisi, vyzdobí jeden z kostolov, ktorý práve dokončujú...“ zašepkal tajomne a slávnostne ukázal rukou smerom k Assisi.

„Viac ako rok trvá naša dohoda o maľovaní kaplnky pre kardinála Orsiniho. Nie je to pre mňa ľahké. Najprv som pracoval v Cortone, potom v Arezze. Ruky mi zväzoval čas. Chcel som maľovať tak, ako vidí moja duša, lenže údery osudu boli silnejšie. Zomrel môj učiteľ Giovanni di Pisano...a potom ona...“ dodal ticho a tvár mu opäť zosmutnela.

„Aká bola...?“

„Keď som maľoval, stačilo aby som zatvoril oči a ona viedla moju ruku. Keď som sa vracal z dlhej cesty, vítal ma jej úsmev a bojazlivé pohľadenie po vlasoch.... Nemôžem...“

Páter Timoteo urobil niekoľko krokov a obrátil sa. Pod zaprášeným habitom nahmatol schovaný posúch, vytiahol ho a podával maliarovi. Ten suchár vzal a bez rozmýšľania ho strčil do úst.

„Ja pôjdem. A ty chlapče rozprávaj a plač... V tomto chráme nie si sám, Boh je tu s Tebou. Pamätaj si, tvoja láska k matke sa neskončila, nevyschla ako vyschne ker v období sucha. Pretože je to najsilnejšie puto, ani smrť nie je taká silná, aby ho pretrhla....“ dodal.

Starec sa opatrne pustil dolu úzkou cestičkou a viac sa neobzrel. Zeleň okolo Assisi bola tmavšia a skaliská vyčnievajúce z jej voňavých chumáčov ešte belšie. Petrus Laurentii osamel...

S veľkými obavami vstúpil biskup di Sansarri do kaplnky. Pustil ťažké dvere, aby mu slnečné svetlo mohlo svietiť pod nohy. To nemusel robiť. Bolo tam oveľa viac svetla, ako v dolnom kostole chrámu San Francesco. Biskup kráčal a ani nedýchal.

Miloval umenie a všetci ho poznali ako mecenáša a ochrancu umelcov. Jeho pohľad hneď upútala maľba pred ním. Na čelnej stene uvidel čosi, čo ho prinútilo, aby sa zastavil. Pred ním sa zvíjali na kameň zmeravené postavy. Uprostred mŕtvy Kristus, biely, s dlhými vlasmi pod chvejúcimi sa prstami svojej matky. Mária mala tvár zaliatu slzami. Spolu s ostatnými snímala z kríža mladé telo svojho syna. Biskup di Sansarri obdivoval už veľa oltárnych obrazov, zachytávajúcich tento výjav, ale takú krásu ešte nevidel.

Pristúpil bližšie, chcel sa dotknúť steny, ale zastavil ho hlas.

„Hľadáte mňa, vaša svätosť?“

Biskup sa obzrel a v tmavom rohu uvidel na zemi sediacu postavu.

„Maestro Petrus...?“

Muž vstal. Chudú až kostnatú postavu, prikrýval nápadne dlhý plášť, špinavý od farieb. Mal dlhé vlasy ako Kristus, na ktorého sa díval pred chvíľou.

„Posiela ma kardinál Giovanni Orsini. Chce vedieť ako pokračujú práce na výzdobe jeho kaplnky...“ dodal.

„Pokračujú k spokojnosti kardinála...“ povedal prudko. „Ak bude Boh naklonený mojim plánom dokončím fresky do jesene...“ odpovedal maliar trocha prívetivejšie.

„Pane, nikdy som nič podobné nevidel“ pokračoval hosť a obrátil sa znova k maľbám na stene.

„Ani ja som nikdy nič podobné nenamaľoval...“ povedal maliar sám pre seba. „Stena vpíjala moje slzy. Ja som ten obraz ...nemaľoval...Maľovala ho láska matky k synovi a bolesť syna nad stratou matky. ..Magdaléna, Jozef Arimatejský a apoštol Ján... tu...som namaľoval svoju bolesť....“ zašepkal maliar a položil dlane na čerstvo maľovanú fresku.

V očiach ženy, namaľovanej na stene, sa v tej chvíli objavili stopy slz a jedna za druhou sa kotúľali dolu stenou. Brali so sebou farby, s ktorými sa stretli a spájali sa do tenkej, žltó-zeleno-zlato-hnedej čiary.

„Kardinálovi poviem, že môže byť spokojný...“ bez dychu povedal prekvapený biskup.

Petrus Laurentii, maliar siensky, oprel čelo o vlhkú stenu a ...mlčal.

Ichtys

Ichtys,
ponorená do hlbín
životodarných vôd.
Tichá a pre svet nemá.
Je pre nás tajomstvo
a záhada.

Rajská záhrada.
Nedotknutá.
Ako ľudská duša.
Ichtys v našom tele.
Nik okrem nás
jej nerozumie.

Často vraví, zdá sa,
cudzou rečou.

Porozumie,
kto ponorí sa do hlbín
svojho oceánu
a v tichu
načúva.

Sonet zmierenia

Mám sonet zmierenia v svojej mysli.
Už blesky dozneli, dážď, krúpy tiež.
Po slnko nesmelo môj obzor bež!
I keď, na iné, chcú ma zviest' zmysly.

To nie je ľahké, odpustiť krivdu,
keď je tak veľká a stále bolí.
Keď srdce bolí, nevzdá sa vôli!
I keď dni slnka po búrkach prídu.

Tak možno ľahšie pochopia vinní,
že boli podlé dohady, činy ...
A mäsom pravdy obrastú kosti.

Sonet blížení

Je možné ľuďom ublížiť
a nemať strach pred trestami?
Veď zajtra budeš trestaný.
Tým tvojim klamstvom budeš žiť.

Je možné prameň ušpiniť
či rečou zlou, či gestami
a nebyť pravdou trestaný
a ďalej vodu studní piť?

Vieš, pochytil ma zármutok,
že rečou ničíš čistý tok.
Môj hnev to možno vyplaví.

Je ťažké stokrát odpúšťať
a pokojný si obliecť šat.
No iba ten ma ozdraví.

Sonet pravdy

Má právo človek na svoj názor,
čo dobrú povest' ľudom uberá?
Nie je to zloba? Ľudská neviera?
Keď klam sa šíri pyšne nad obzor?

Zlo sveta čistým bolest' prináša.
Vraj „vraj“ sa právom súdiť zaskviet' smie?
Tak zmlkne zvon, čo v duši čistej znie.
A svet tie klamstvá ďalej vynáša.

Veď, čo má človek okrem povesti,
čo zničiť chcú mu ľudia nerestní?
A pred čím jazyk hlúpy bázeň má?

Ten ničí lásku dymom necnosti,
kto vinou svojou iných pohostí.
No schopnosť vidieť iba Pán Boh má.

Sonet ľudských obetí

Je ľahké obetovať človeka.
Pre vyššie ciele zničiť niekoho.
Tak prečo nie, tak mocní, do toho!
Veď je to pravda dávna, odveká!

Je ľahké stavať nový Zikkurat.
Veď cudzia bolesť, tá nás nebolí.
Nech je vám ľudia davu po vôli.
Veď nemal si ho, dav môj, aj tak rád.

Čo na tom, že Boh tvoj zakázal
už Abramovi v dávnom Kanáne.
Raz navždy mu to krížom dokázal.

Je škrupulózne tvoje konanie.
Ty vraciaš iným, čo ti život vzal.
Však zmyjú sa len viny dokázané.

Pieseň z nemocnice

Kostolíček modrý,
kto sa v tebe modlí?
Veď my ani tvoje sviece
nevidíme z nemocnice,
chceme tu byť dobrí.

Kostolíček blízky,
vzdychy ako iskry
prebleskujú hneď včas ráno
do teba za Kristom Pánom.
Len v Ňom sme si istí.

Kostolíček milý,
dávam v tejto chvíli
svoje srdce k lampe večnej,
nech tam Pánu svieti vd'ačne,
nech nás nič nezmýli.

Kostolíček krásny,
tvoje svetla zhasli.
Ale Ježiš z toho bohostánku
bdie nad každou z nás aj v spánku,
naše bôle zjasní.

Vianočné zamyslenie

Hľa, hviezda betlehemska sa už-už zažína
na privítanie Božieho Syna.

Aj my Ho vrúcny srdcom vítajme,
to Dieťa, toľkým vlastne neznáme.

S anjelmi mu prespevujme „Glória!“

- životom celým, ako Mária,
čo vytúžila nám Ho kým sme neboli...
Ó, plesaj duša, koniec tvojej nevôli.
Tak ako ju, nech drahé Božie Dieťa,
svojimi darmi nesmiernymi zahrnie ťa
ak nájde v tvojom srdci nežné, teplé jasličky,
nie len dnes, zajtra, lež večne, navždycky.
Z nich svoje útle rúčky dvíha s úsmevom,
by duše vďačné za teba tu klakli so spevom,
že k Otcovi ich vezme, v skutku, do raja,
keď v kríži všetkých Jeho láska pospája.
Tu tají sa len v útlom spiacom Dieťati,
však v Hostii sa celá, celá rozdá ti.
Niet pravdy, krásy, svetla, kde by nebola,
len dušu stíš a čuj, ako ťa zavolá.
Adoruj, duša, v tichom, mlkvom úchvate,
cez všetky cesty zaviate a zakliate
si pri Ňom. A hoc vesmír rozkrúca,
po tebe túži –Láska najvyšš žiadúca!

Vieš, braček môj?

Keď ťa nám Pán Boh požehnal,
jeho pohľad sa na teba usmieval
z bielo rozkvitnutej čerešne.
A keď ťa pokrstil Ján,
zdalo sa mi,
že aj ty si taký biely kvet,
vypučený z dvoch čerešňových srdc.
V deň, keď si po prvý raz povedal : mama,
otváralo malé Dieťa veľkú bránu,
aby privítalo tvoju mamičku do neba...
Jeho pohľad sa dotkol našej čerešne
a mne sa do duše písal odkaz pre teba :
Nevinnosť!
Zostal si pri mne.
Chodili sme spolu na kvietky
a rozprávali sme si o Ježiškovi.
Mali sme sa tak radi, plavovlasí vrstovníci!
Raz ráno rozkvitla zase naša čerešňa.
Vtedy prišiel k tebe po prvý raz
tvoj Ježiško
a skryl si tvoje srdiečko
do jej bielych kvetov,
aby ho nik nenašiel,
iba on.
Dnes prišiel ku mne Ježiš
a odovzdal sa mi tvojimi rukami.
Tvoje srdce zvoní nad zlatým kalichom
a oltár, kostol, celé nebo vóní
bielymi kvetmi čerešne....

Pozdrav svätej Zdislave

Pokorná svätá Zdislava,
zdraví ťa aj Bratislava, zdraví ťa aj Slovensko!
Od Ješteda až po Tatry
nech nás tvoja svätosť zbratrí,
pre lásku je to len skok.
Dominika túžba vrelá
slávu Božiu aj k nám chcela
požehnane roznášať.
Tak pomáhaj, Zdislavienka,
aby aj každá Slovenka
mohla sa ti podobáť.
Lebo ty si pochopila
ako je cnosť Bohu milá,
aká je to sloboda,
keď sa srdce znáša k Bohu,
aj keď cíti bolesť mnohú,
Jemu sa chce podobáť.
Už si v svojom jasnom cieli,
oroduj, aby sme chceli
dosiahnuť ho nezvratne.
Každý s krížom osobitým
nech len stúpa zemským prítmím,
až to Svetlo dosiahne.
Pravda, Život, Láska, Cesta,
môžeme dať mien aj na stá,
ktoréže ťa vystihne.
Ó Bože, Ty Kráľu slávy
velebený od Zdislavy?
Nech sme tvoji úprimne!
Úprimne a jednoducho,
nech nás pravdy čistej rúcho
zaodeje bezpečne,
by sme s tebou v každej chvíli,
ó Zdislava, velebili
Boha tu a teraz večne!

1. Deti kňazovi

Čo to búcha, čo to tlčie?
To nám bije srdce prudšie,
vd'akou Bohu žiari tvár,
že nám vo vás kňaza dal,

čo má pre nás srdce vrele.
Bože, Tebe patrí celé,
kým je u nás, do tých čias,
troška nám ho požičiaš?

Srdce tvojej čistej Matky,
donesie ho Tebe spiatky,
s ním našich srdc celý roj,
aj ten s Tvojim srdcom spoj!

2. Deti kňazovi

Aká to radosť, Otče milý,
blahoželat' Vám v tejto chvíli.
prijmite kvetov kyticu
a prosbu k Bohu maličkú:

Ó Bože, Tvoja láska vie,
čo každý kňaz potrebuje,
keď musí pásť aj baranov,
čo sa túlame za bránou.

Na pomoc daj mu anjelov,
láskavosť srdca, múdrosť slov,
nech všetkým bránu otvára
do nebeského košiara.

Boh videl ďalej

Do každej duše vidí Boh
Ja som mal šťastie
Že videl som vd'aka Nemu
Aj za môj roh
A vedel som
Čo sa vôkol mňa deje
Ako nezapustím
„na skalách“ hlboko korene
Ja vedel som aj poznal
Čo bolo pred mnohými skryté
I poznal som mojej cesty smer
Boh videl ďalej
ako nejeden závistník – nepriateľ
Čo snoval plány
Prikryť všetky moje rany
Keď ocitol som sa znova
Na okraji cesty
A kvety opáchli a zvädli
Uprostred páľavy slnka

Boh videl ďalej ako ja
Vedel dávno všetko dopredu
Čo mi bude na škodu
Ale raz aj na úžitok
On i môj Pán pre mňa znamenal
Cestu
Pravdu
Život

Išla cez lány žitia

Išla cez lány žitia moja ubolená duša
cestičkou s matkou ale nie bez cieľa
keď Boh nadzemskú pomoc v extáze mi posielal
veď bez nej schradli by moje kosti
Nikto by nerozlúštil
Ako sa moja cesta skončí

Išla cez lány žitia moja ubolená duša
cestičkou s matkou
na jazyku s modlitbou
i s otázkou
či nájde čo hľadá a dá mu čosi
keď vizionárke sila vädla

Išla moja ubolená duša chodníčkom cez lány žitia
ale nie bez cieľa
veď dostalo sa jej rady i posilnenia

Spadli listy

Odísť zo zeme kde ruže kvitnú
odísť ďaleko do kamenného mesta
kde kvitne len málo kvetov leta
nejedna krvácajúca spomienka
v žiali je umorená
odkvitli vetvy stromov.
spadli listy
Bol to deň čierny hmľistý ...

Stratil som cestu do kamenného mesta
a druhú moje srdce nezná,
len jednu po ktorej ma viedla
jagavá hviezda

(ako mudrcov z Betlehema ...)

Matka môj strážca

Keď chýbala rovnováha
I múry doma
Triasli sa do rána
Kým nenašiel som otvor
Do duchovných sfér
Ako pokorný sluha
So šepotom na jazyku
Pri modlitbe
Keď zrazu do spálne
Z chodby bežal môj strážca
Ako fluidum
Zjavená matka Mária
Žiariaca
Vo farbe bielej
S nádychom do modra
Ako som hľadel
Zbadal som
Ako v chodbe
Plášť si odhodila
A ja volal som
„Pozri sa
Tu je mama
Ako ku mne uteká“
A bežala ku mne
K mojej posteli
O moje zdravie celá ustráchaná
Starostlivo vystierala ku mne ruky
Ako mi to pred odchodom sľúbila
A zrazu sa mi
Večná láska
Spred očí stratila

Nad prázdnu postel'ou
Znova som stál na nohách
Ako víťaz nad smrťou
Ktorá mi hrozila
Ale Ty Pane
Si ma zachránil
A svojou mocou – s mojím strážcom
Odo mňa si ju oddialil

Okamihy milosrdnej skúšky

Boli to okamihy
milosrdnej skúšky
čo ma čakala
hoci neľahká
keď odhalená bola
moja cesta
a svetlo PRAVDY
proroctvom osvietila
moje vnútro
akoby tá voľba
a cesta bola mi určená
ako Božia predestinácia

Bez toho svetla
tá moja cesta
skončila by sa
v ničote
ako Ezauova
čo sa rozhodoval
znova a znova
pre Boha
až odpadol
od Hospodina

Tá moja cesta
podobná bola
tej Saulovej
s behom o preteky
keď aj mne
sa prihovoral slovami
čo adresoval všetkým
od Boha milovaným
svätým v Ríme
v jeho apoštolskom liste
aby sme v novote života chodili

Tá moja cesta sa podobala
tej Saulovej
keď skutky Božie
boli zjavné
a namiesto
pochybovania
mohol som vyznať
VERÍM

Aj dnes to vyznávam
keď dobre viem
že bez môjho Pána
voz môjho života
nepovediem
ďalej

Obsah

Úvod		2
Robert Priehoda		3
Katarína Džunková		11
Mária Pacalajová		17
Helena Hrubá		21
Rachel		25
Daniela Lozanová		28
Gabriela Spustová		32
Milada Turčianska		37
Viliam Sokolík		42